

Norske trolldomsprosesser

Prosessnummer: 262a

Tiltaltes navn: Gjert Kristensen

Årstall: 1633

Sted: Torvastad i Rogaland

Ryfjells tingbok A.
nr. 16 (1633-34)

34)

1633.

Giert Christensjonn.

(Togden lot stjerne Giert Christensjonn, bestyrt for trolden
Han blev dømt til å hænges og hans formue
købt til "de: ka: —)

(Se Nørlund "Trolden" side 21.
samt frk. Saechs notater fra lensmann
skapsens palle 280, nummer ligg nr. 38.)

[Auskrevet 7-6-39]

hiet omkring Kircken, och bad at Gud
skicka forbandt alle de folck som i Kircken
kon, blifs ind och vinderd, paa den store
jule paa Kirckens. Denne drang, effter
hans Moders och hans egne bekendelse,
at i sit Andet och Huelffende, var, och
Mang mand, vandt till Kirket, boering

fol. 3^b

Hesbye fierdings thingh. -
holdit denn 8 Julij 1633.

Gierth
Christen
Gierth Christi-
stenjonn.

Neruerendis Laugmanden Peder Raffn,
Seuerinn Nieljonn Ro: Ma: forget, sampt
Psendixs Wignes, Johans Taa, Rasmus Hage,
Erich Pugesfad, Tharrald Houjchen, Laurids
Ladstenn, Thorrus Wejboe, Anders ibidem,
Hoff. Nehrland, Rasmus Wignes, Peder
Nordboe och Tind Houjchen.

fol. 5^a

Noch loed benn^{te} Seuerinn Nieljonn i Rette
fore en Anders fange mig naffu Gierth
Christenjonn, som och er bekiendt for throlz
dom och dieffuels konster. Da effter ad
hand ehr flittig affuerhoert, bekiende haund,
sijwilligen mi for Retten, at Hand och
hans Moder Ingegier Moensdaater,
saa och hans tidens soeter Ragna Peder-
daater, ginge een Nat fra Roelmijr til
Sichen Kirke i Borgumhus Lehn, och da
der fandt paa kirchegaarden en Storr Soert
Hind, som naar koen, huileken hand
samme tid jagde kienniste, gies saa tre ganger

fol. 5^a

Stiit omkring Kircken, och bad at Guds
 skänds forbande alle de folck som i Kircken
 kom, blyt ind ad winduet, paa den söre
 side paa Kircken. Denne drog, effter
 hans Moders och hans egens bekendelse,
 ehr i sit Andet och Skuffende Star, och
 Aldrig mer vid vundet till Nöget, hoerom
 hand kunde siene sit daglige bröd, ej heller
 Nögen side mer vid till Guds Bord.

fol. 3^a
 Gierth
 Christen fönn.

Hans söter Pagna, bleff och for Petters
 fremfört, som frivilligun vndötkingen,
 i hunders Moders och Porders Nödvärde be-
 riende, At en Nat, gick hunders Moder och
 Porders Gierth fra Rodmyr till Sichen Kirche
 der stod for demum paa Kirckegaarden en
 stor svart hund som falde och bad demum
 komme, och Moderen gick till hunden,
 och küschede till hunden, saa sagde baade
 hün och hunders Porder, hunden skinnijte,
 saa gick for^{re} Gierth, Stiit omkring Kircken
 3 ganger, blyt ind ad Winduet, och bad at
 Guds skänds forbande alle de folck som i
 Kircken kom, och da soer sig diiffuelero i Wold
 külschet hand och seff baade haffuer wid-
 gaard och benoged. Hem baade widgick och
 benoged, at hans Moder haffuer lert hamum
 at leffe i Salt for Amarchens. -

Christopher Puzaböö, Pajmus Böö, Bertell Gualo,
 Oluff Sachystad, Ingemund Stachystad, Christopher
 Wedöum, Johans Wöddlaund, Antonius Wiste, Peter
 Tholleffjönn, Johans Höuge, Lauris Grönningro,

fol. 5^bfol. 5^c

Ryfske Brevbok. A
nr. 16 (1633-34)
fol. 5⁶

2.

19

Erich Dale, Oluff Houge, Sigbrett Thorffvæstad,
Clauß iton. och Mads Grønningh, Alle i Høglens
och Schare jehitveder Boendis, wünder
wid höijste ed, at werre dennem i Guds sand-
hed Witterlig, det for^{te} Gert Christensjörn
haffuers langjommelig Klid, paa Høglers om-
farid med hans Moder Ingegier, och ligget
i Seng hoes hinder, och handet Ont Pøgde
Poff, och Pøgte fra dennem, Anlangendes
Sambgæm og huer Andre, der meenis at
haffue hafft.

Er for saadan sin Mishandlingh, baade i
en och Anders Maaders jom for ehr Røtt,
og Wæris Læugmands Raadføringh, dømt
fra sit Liiff, wid hals Pøffselse, och hans
formue till Kō: Ma: forfaldenon.

Gert Chri-
stensjörn.

1633

Ryfylke

Gjerd Christensen

Jhm.

9/4. 1633

Wij effterschreffne Bendichs Wigneps,
Johans Faase, Fint Bourschem, Paf.
müs Laage, Erich Regelstad, Tharald
Horschen, Lauritz Ladsken, Thoris
Wepstoe, Anders ibm. Alff Nerland
Rafomüs Wigneps, och Peder Wörbøe, eed.
some löugrettsmænd i Wepstoe schibberede
och Rafomüs Anders, siornschriffte, wdj
Dyefölche lehn, kiendes och giør her my
widerligt at anno 1633 den 8 july paa
Wepstoe tingdingsting, wdj erlig wiis och
welforsbandige mand Peder Raffn
længmand i Skaffuanger hans nærerelpe,
wahr schicket for retten, erlig
och welforsbandige Seenerin Niels: Kong
may föigis offer Dyefölche lehn, och
loed wdj rette före en compan wed
naffn Gjerd Christens: som wahr
beschylde my broldom och dieffuete Kunst
at haffne omgangen, daa effte at hand

7. 1635

Gjert Christensen

vahr flichtigen offer hørdt och examinert,
da bekiende hand frjwilligen her for
redde at hand och hans moder frjegiert
Mogens daader, saa och hans liden søster
Rangna Peters daader, gick en nat fra
Rødmyr til Sueden kirche i Bergenhuvs
lehn, och der da fandt paa kirche:
gaarden, en stor svart hund som
vahr loin, som hand samme tid
sagde hienste, gick saa drej ganze
aut omkring kirchen, bleste saa ind
ad vinduet paa den søre siide paa
kirchen, och bad at Gud skulle
forbande alle de folck som i kirchen
kom, denne dreng effter hans
moders och egen bekiendelse, var i sit
andret och siufftende aar, och haffde
aldrig sig noget foretaget, hvor med
hand kunde sieme sit dagelige brød,
ey heller nogen siide haffr verret til
Guddy bord,

Hans søster Rangne bleff och for redde
fremt fordrest och frjwilligen vndt och
søingen i hinds broder och moders
neruerelse gjorde hinds bekiendelse som
effter meldis, en nat gick hinds
moder och broder Gjert fra Rødmyr,
til Sueden kirche, der soed for demout
paa kirchegaarden en stor svart hund,
som salde och bad demon komme,

1/4. 1653

Gjert Christensen

Nidern haffr hand och
Bede wedgangen och
negted.

Christopher wedic,
Johans Nodiland,
Andonius Wisted.

och moderen gick til hunden, och huseskede
til hunden, saa sagde baade hün och
hindis broder hunden siemste, saa gick
for: Gjert aüt omkring kirchen 3 gange,
och bleste ind ad windied, och bad at
Gud schulle forbande alle de folch som
i kirchen komt, och at hand siör sig
dißfüelen i völd, som hand sielff boede
haffr wedgangen och bemöckid, at hans
moeder haffr erdt hamom at leffre
i saldt for ahnmarchen,
Christopher Popselbe, Popsens Bøe,
Berkt Gialle, Olle Sacherbad, Ingemind
Sacherbad, Per Tolleff, Johans Wainge
Laurity Gröningh, Erik Dalle, Olle Wainge
Ingebrät Torffræbad, Claus ibm, och
Madh Gröning, alle v. d. i Anguelpsnes och
schare schibbrede boendis, wunde och
proffuede med höigste bogr eed at d.
ehr dennom i Gudh sandth föll witterligt,
at for: Gjert Christensy haffr paa
langsommelig lid paa brögelerij ont
faarit med hans moeder Ingeger
Mogens daater, och liget i seng hüsps
hinder, och haffr ständen ont bygde
rot och rychte, at folch mente hand
schulle haffre hafft legemlig ongiengelse
med hinder,

Tøffer stig berörde leiligh, samme for:
Senerim Nielsy paa höybe: kong may

8. 1633

"Ejert Christensens dom.
anno 1633. 2."

wegne j alle rette, om hand jo icke med
samme hans bedrøffte haffte forbrot hans
liff, och bör ad straffis med bold och
brand, da effte till talle
gjenpüar och den sagt teltigh, och effte
woris lügmandy raadföring, som icke
allene ni, mens ochsaa tilforn denne
sagh haffte hafft for sig, ehr for retten
ssaledis kiendt och aff sagt, at
effrdj hand icke kand fra gaze at
haffte veret ved Suen kirche, och der
sagt hinder paa diiffuelpens wegne
kiende, blek ind ad vindtied, paa
kirchen, och forbandett Gudsby meeningh;
och j saa maade gifffest sig fraa
Gud och til diiffuelen, bekiender och
at wide, lepen for see j saldt, da
bör hand icke at leffte, meden att
straffis paa hans hals och liff, och
hans gudby och lofsöre at vere forfalden
till kong may: omv nogensteddy noget
effte hamson findis bündy effte lörtlig
schüld och giöld er wdlagt, deß till
windisbüerd vnder woris zignetter,
setum anno Die loco vt supra

Rafonius Andersson
eigen handppp
3

Udfyldte Ringboks A.
nr. 16 (1633-34)

35)

1633

Indegier Noverdaater. -

(Beskyldt for Trolldomsaker.

Dømt til å brennes og hennes formue
til å inndraes.)

(Se Maubands "Trolldom" side 24
samt fr. Raachens notater fra
Lensregnskapsene part 270, løygm. 37)

skrevet 12-6-39

for 3 gangens Affind om King kirchen, Pölyen
indt. de Winder paa den søre side paa kirchen,
och bad at Gud skulde forbaide alle de folck
som i kirchen kom, deth offentlig proskede
handt sin Moder for Retten at hinc kaffde
hijghen och besalt hannom det at giøre.
Kirchen drog sig paa det Andet till Kirkegaard
den.

fol. 3⁶

Hesbye fierdings thing

holdt den 8 juli 1633.

Nærreundis Længmanden Peder Raffm,
Seuerium Nielsjörn Ko: Ma: foeret, sampt
Pendix Wignes, Johans Taa, Rasmus Hage
Erich Regelstad, Tharald Houjchen, Lærnøys
Radskeenn, Thørris Weibøe, Anders ibidens,
Piff Melrland, Rasmus Wignes, Peder
Nordbøe och Fins Houjchen. - - - -

Ingegierd
Moensdatter.

fol. 5⁶

For hindes Troldoms Kon.
Her och Onck Raffm

End er i Rette ført en beslygt kvinde, wid
naffron Ingegierd Moensdatter ⁷⁴derudviden
hindes sønn Gørt Christenjörn frjælligen
bekiende, at hans Moder for ^{ne} Ingegierd
künde helbrede Smarchen och lefde i
Salt, och hinc kom hannem till at gaa frem
for een Gaards heder Rødmijer, och til Sueden
kirke om Natter, der fandtis en stoer Soest
Lødens hünd, der gick hinc till och falde
med, och bad hindes sønn at jige hunders
hinifte, huileket handt olysae giordes och gick

fol. 6^a

fol. 6^a

Jaa 3 gangar Affind om Kring kirchen, Plefte ind ad Windue paa den Sore side paa kirchen, och bad at Gud johulle forbande alle de folck jon i kirchen kom, dette offentlig paatende, hand sin Moder for Retten at him baffe tilskyndet och befalt hannem det at giøre. Huleken drog ehr paa det Andet till Huijffende Aar. —

Derneft fremtkom for^{ne} Ingegier Moensdaabers doater Ragna Pedersdaab, och frivilligen i Moderens Nærnesse, bekiende, at hinders Mod och Broder Gert, gick en Naet fra Rødmijr och till Sæms Kirke, der stod for dem en stor Siurt hünd paa Kirkeguarden, jon falde och bad dem komme, saa gick Moderen till och huidshed, my hündern, saa jagde hinders Broder och him hinders Venifte, och saa gick hinders Broder, At 3 gangar omkring kirchen, plefte ind ad et Windue, paa Sore side kirchen, och forbandt alle de folck i kirchen kom, derneft offentlig paa jagde hinders Mod, at him kunde lyfse i salt for fe, och kunde helbrede for Trolle Wolcken, jon ehr Vlielig smerte, Rögverck och Brod, i Almmijcheus Lemmer.

Derhos bleff och for^{ne} Ingegier Hjøpurt for Retten om him kunde benegte, disse hinders Fænde Börmes Vkrüngen bekiendelse, paa hinder, herkill him forst jagde Skellets Nij, i Jlig sager Vrijndig at verre, siden forax tilførd och bekiende, at him waar fød i Carnjund paa Thorffsted, och der stüffid hinders

Ingegier

Moensdaab

Ingegier

Moensdaab

fol. 5^a

for hinder Trolle Wolcken

jon ehr Vlielig smerte

fol. 6^a

fol. 6^a

sön Giert, wdj Egtjehabff, Mens hinder daater,
 wdj Horerj mg en Egtjemand, den frinds
 hinder egen Egtjemand leffuud, demst be-
 kiende at kunde leffze i salt for fa, haffde
 och iche wdj langjommelig tid, werrid,
 till Guds Pönd. Ydermere bekiende hinder
 daater Ragna, och offentlig Moderen det
 tilfagde, at hün en gang kom till Peder Wixjöe
 i Schare jehibred, och bad om et liden Nötte
 aff Aldgarn, fick det iche, saa bliff wred,
 drab. Sönder dagen ij Aff hinder sö. Rör.
 Hem at hün en ganng gick till en gaard,
 hader stöle i for^{ne} Schibred, bad om her-
 berrig om Nattens, fick iche, strax drebbte
 hün en koe for den Mand wid nafn Lärindts.

fol. 6^b

Ingegerd
 Ingegerd
 Moensdaater.

Bliff strax wid Christopher Rapselöe, Br-
 till Gude och Ingemünd Stäckerfad berätt at
 Peder Wixjöe jaetuel som Lärindts Stöle, Mitte
 for^{ne} Rör.

fol. 7^a

for^{ne} Ingegerd, jelff for Petters widgick at haffes
 bedet om forskreffne vldnötte, och fick det
 iche, dog hün Nijligunn tilforun det haffde
 benegtt. Endnis Ljdeligunn tilfagde for^{ne}
 Tigge hinder Moder for Petten, at Toften.
 Ousnes föide for^{ne} Ingerj och hinder sö Giert
 offuer Gards Wigunn, da flöd et stöle thas
 paa fiörun, da jagde Thorsten, det wille
 ieg haffue till en lind Under min Brad, Giert
 jagde, ieg wille haffue det, och den natt deryffer
 bliff hand Fide Siög, och sönder dagen Mad-
 löst, saa gick bön for harnen i kirchen,

fol. 6^b

da der hinc hörde hoer det waar my Thorsten
 da Baad hincm Gød om, at hand maate
 thorche op jom en stoek,
 Rasmus Bø, Eriks Dale oek Laurids Gør-
 ningh widwid, wid høieste Bogerød, det
 for^{ne} Thorsten Oüsnes haffuer klaget for-
 dennem, at hand förde forschreffne Ingeger
 oek hindere sör Gørt offr. Sündet, oek fant
 paa Söen en lidens förue stoek, jom hand
 wils haffue kil en Lünd Under jiu Baad
 Soa hüg Gört ij gange paa stoeken, da jagde
 Thorsten till hannem, sidder du icke stille i
 baaden da jchall ieg dyppe dig i sönn, bliff
 jaa der nat Eld jüg, oek om Morgenen
 Maallo's oek fordrid, Reff oek Sled Klederne
 i sönder om jigh, oek sich jaa sterke Rjir,
 at 4 Mand maate holde hannem i sengene,
 waar Maallo's 3 dagar oek jüg 84 Bar, oek
 derforo füt oek fast, bechjilte hindere at
 haffue hannem der jchade oek smerte paa föt,
 med Troldom oek diiffüls Røft, oek waar
 dennem vdi sandblud witterlig, at for^{te}
 Thorsten haffde lige jaadan jügdom for-
 schreffüid staar, oek gick nogle gange lös
 for hannem i kircheum.

Eriks Dale want, at hand hörde, der Ingegers
 Moensdaater waar hoer S: Her Rasmus paa
 Thorffüjstad Vdi Prestegaarden, oek be-
 gierde afflöjning oek schrifftemaa at maate
 meddeele for hindere forschelste, da jwæde
 S: Her Rasmus, Ja, gierne, men ieg maa till=

Ingegerd

Moensdaater.

Moensdaater.

fol. 7^a

fol. 7^a

forne foithöre, hoerledis det Onde Pögte sigt
Anstaar, som gaar om dig paa Bögdum, at
du loffuär fölek Ont, och det wedderfaris
dumem, hoer midt hün Rödmid, och strax
der efter bliff Presten Siög och döde, och haffde
hoer Mi'stancke till hinder i hans sidste Tied.

Hün midt gick for Rittum At hün waar
hoer for^m Prest i Gaardens som Pöft der fö -
Käuridte Grönningh och Mads ibm. proffued
at der Her Peder hörd, at hün waar paa Niste
Gaard hoer hannem, gick hand till Grön -
ningh till hinder, och fandt hinder sidendis
i stünn, och sloug till hinder och jagde,
jiddet du her din Herolddieffuel, ieg haffr
hört sig, at du haffuär loffuärd, at ieg icke
schall bliffuär prest i thej Bar her efter, hül
det och schiede.

Yftermere wituid for^m Thoe Alund, at for
Mads Grönningh jagde Her Peder aff, at hün
waar paa Grönningh strax sich hans
daaterbarn, en V�dvaldning jügdum, opz
bolude, bliff Güell, Wärd. och Blod sprach
iginnem hans Lemmer och noget der efter
döde.

Rasmus Pöe och Orick Dale, wunde, at Prestens
medhielpere, Gunder Wigingstad och Jöns
Haaband jagde for dumem i her Bendtys
stue, at en quinde wid raffu Johanne, det
hinders Mänd straffede for^m Ingegir, for
det Onde loffuärd hün förde mig een Exte
mann, da jagde hün, hüd kommer det

Ingegir

Moes daater

fol. 7^b

fol. 7^b

wid, der schalt du eller dine, inden faa dage
faa scham for, strax der effter opvolnede
deris daaters hoffued och Ansig, at Hoffuedet
stodt jehaek paa hinder et halff Nars Huid.

Antonius Wijte wand, at hans quinde
Karij een gang jagde Fiel Ingeger, der hün
der hün begieret hünß och iche fick, Mens
sagde, Sebiörn haffuer forbüdet mig at laa-
ne dig Hünß, samme Nat. bleff een Roe-
jüng for hannem, och ald hans Amarech
Beröide som det haffde Werrid forbjtred, hün
künde iche döe Mens de maate före paa söm
slogt den threj Släng mig en Gæse, och lod
den driffue paa Wandet, Hij den künde end
da ij döe.

Bertell Quale det samme.

Mads Gröming wandt wid Højse Bed,
at Hund och Hans grande, lides för Its Peds
döde, Roede en däng Ud paa söm, da kom
der en Wind och Söe och slog daunen baade,
aff Baaden, saa de waare Nehr dröckned,
och waar det stille Wehr, baade for och effter
samme bid waar hün wred paa hannem,
och haffde tilform forgjort hans Barum,
och hafft altid hafft Misstanche till
hinder derforre.

Christophur Røbbeøe, Bertell Quale, Ingeniør
Stachstad och Christophur Wing, wände wid
Højse Bed, at alle effterschreffne, haffuer den-
nem ombedet paa Stebye ting at frembyge
deris Witnisbyrd om forschreffne Ingeger
Moensdaaters Handell, Föjt hafft Anders Lindöom paa hans
quindis Wigne bekendt, det forschreffne Ingeger

Ingeger

Moensdaater

fol. 8^a

for nogen Tid siden, haffvær loffvæd for^{ne}
Andersis qvindel Ondt, for hæn iche vilde
giffvæ hinder saa meget hæn begierde, och
hæn strax maate Tilt sengs, och laa bar
och daught, saa gick Anders till Ingegier, och
bad, dt hæn vilde flj hans qvindel bedre,
igjenn, der till hæn juarede, at vilde flj
hinder bedre igjenn, och komme der hann.
Huelchet hæn oeljaa gjorde, hofvor hænd
gaff hinder et blaatt schiört for sin Umag,
jom waar hans qvindel. - Bekiendes
nu, det hæn fick schiörtid, dog hæn
schammelig tilforn det benegtede.

Ingegierd

Molusdeater.

Opmindt Birchelannud wandt, At for^{ne}
Ingegier loffvæd hans qvindel ondt, jom
hæn oeljaa fick, och endnu haffvær, jaa
hæn ehr Saar offer ald jom Prop.

Bigite Thued jagde, at Ingegier loffvæd
hinders dreng Ondt, jaa uel jom och Hinder,
selfvær, och samme Onde kom paa Hin-
ders qvigh, saa samme onde kom paa
Thorene, saa thoe døde strax och thoe laa
for døden, den ehne waar mz kalff, och den
Anden indted, saa fende hæn brød efter Inge-
gier, det hæn vilde flj de thoe Kiör bedre i-
gjenn, jom endda waar i liffvæ, da fljide hæn
den ehne Koe bedre, Mens den ^{med} andten kalff
waar forsprengh och døde.

Christopher Roffboe haffvær paa Schare kir-
chgaard Tjelpürt meninge mand om hinder
leiligheed, da haffvær de juarid, at for^{ne}

fol. 8^a

Ingegier haffver loffvord folek Onot, Jaælforn och
gungo, hüttekot chr dunem wedderfarid, Alle
flek i Schare joegn giffver hinder et Onot
Rögge

Christopher Roselbø, Rasmus Bø, Bertel Quale
Oluff Sacherstad, Ingemund Sacherstad, Chris-
topher Wæinro, Johans Nideland, Antonius
Wjeste, Peder Tholoffson, Johans Houge, Lau-
rings Grønning, Erick Dale, Oluff Hage, Inge-
bret Thorffustad, Claus ibm. och Nads Grøn-
ningh, Alle i Rüglsnes och Schare schibreders
boendis, wunde, at siden hinders Mand løb-
fa. Hinder, for en xij Star sidam, der haffver
hinder standet onot Rögge paa for Spigerj och
Throldom, saa alle mand frögdes for hinders
Wrede. —

Wunde wiidere, at hün waar i Misstanche
for hinders egen sønn Giert, och hannem
søgt seng och begaard Ploedscham.

Efter hüttekens forskreffne Døjligheed, for^{ne}
Seuerin Nielson paa høij^{te} Ho: Ma: Wegne
satte i Rette, om hün ej burde at straffes
my Raall och Doraund, och hinders formue
at werre tilb offtehäybem.^{te} Ho: Ma: for-
brüt, och Waar endelig dom begierendis.

Herom chr my woeris Lauygmands
Raadforringh, saa for Rette Hoff sagt, det
forskreffne Ingegurd, efter forskreffne
Pröiff och witsbyrd, hinders egne böns
paatehede handtering och hinders Onde
schudsmaall, Hoff Alle de hæn omgæds
haffver, for Throldoms Ronfers brügels

Ingegurd
uppen
Mocusdaater

fol. 8^b

Rijfsyke bingbok A.
nr. 16 (1633-34)
fol. 8⁶

45.

45.

Ingegerd
Abensdatter

bär at straffes mg Boell och Brand,
och hinder formåt at wære till kon-
gen forfalden. —

Ingeniør Mogensdatter

ifm:

94. 1070

Wy effterschreffne, Bendichs Wignes, Johans
Fase, Pafmups Hauge. Rich Regelstad.
Tharald Hørschen, Laurids Ladsteen, Thors
Wefbye, Anders ibm. Peder Norbye, Alff
Nehrland. Pafmups Wignes Find
Hørschen B och Pafmups Andersen soren
schriffuer wdj Ryefølche lehn A sed:
sore löwelsismend i Wefbye schibbrede
kiendes och gior her med witterligt, att
anno 1633 den 8 jully paa Wefbye
dierdingssing, wdj ehrlig wijs och welfor-
sstandige mand Peder Raffn. laimand
i Staffwanger hans nehnerelpe. s.

Was schicked for retten. ehrlig och welfor-
sstandige Severin Nielpen. ko: ma: löwgel
offuer Ryefølche lehn. som for afs wdj
rette loed fore, en beschylde quinde, wed
naffn Ingeniør Mogensdatter. som for
hindes wotilborlig bedroffer och wunde
belfint for Thordombs sag war paa

8/4. 1633

Ingeger Mogensdatter

greben, och samme skid med hinder
frem stillit her for retten, en hindes søn
ved navn Gierdt Christensen, som frj:
villigen bekiende och skilsoed. at hans
moder fødte Ingeger, kunde helbrede
ahnmarchen. och løpse i salt. och
kom hannem skil at gaa fra en gaard
heder Rødmyr, och til Sueden Kirche
om natten, der fandis en søer søer
løen hünd den gick him skil
och skalde med. och bad hannem at
hand schulde schulde sige hünden
skieneste. Hülchen hand ogsaa gjorde
och gick saa threj gange affuit om-
kring Kirchen, bleske saa ind ad it
vindue paa den søre side paa
Kirchen, och bad at Gierdt schulde for-
bande alle de folck som i Kirchen kom,
dette ofendlig paa thede hand sin
moder. for resten at him kaffde skil:
schyndet och befaldt hannem det at
giøre. Hülchen dreng efter hans be-
kiendelse. befandis at were paa det
andit skil skiffuende aar.

Dermed fremkom fødte Ingeger Mogens-
datters, datter. ved navn Ragna Peders-
datter, och frjvilligen i hinder moders,
næhrrelse. bekiende. at hinder moder
och broder Gierdt, gick en nats aad
fra Rødmyr, och til Sueden Kirche, der

patke 270

9/7. 1623

ingegjer Mozensdette

stod for dennem en stor siord kind
paa Kirkegaarden, som shalde och
bad dennem komme, saa gick moderen
shil hinder, och hundsched shil hinder,
saa sagde hindes broder och hün,
hinder shieneste. Och saa gick hindes
broder aff omkring kirchen. shrej
gagh, och blede jnd ad it vindie,
paa den söre side paa kirchen. och
forbandede alle de folck i kirchen kom,
dernet offentlig paasagde
hinder moder, at hün kunde leffe i
salt for fee, och kunde helbrede for
shrolle wolcken som er wldelig smerte.
rögenersch och braad j et mennisches
lemmer.

Derhoops bleff och fore ingegjer shilspörd
for retten om hün kunde benechte,
dise hinder shiende boms wtüringen
bekiendelse paa hinder. Hior emoch
hün förest sagde nej, i sig sager
aldeelis wkyndig at werre. Siden
strax shilssad och bekiende. at
hün war födt i Kämpänd paa
Thorffressad, aüfflit hinder son Giert
wdj echteschab. meden hindes datter
wdj horrerij med en echtemand. den
skünd hinder egdemand leffuit,
dernet at kunde leffe i salt for fee.
haffde och iche i langsommelij shid

7. 1630

werit skil Guds bord.

Jungeier Mogensdatter

Ydermere betiende hindefs datter Rangna,
och offentlig hinder det skilsagde, at hün
en gangh kom skil Per Wexs j Schore
schibbrede. och bad om it lidet will
nöcke, sich det iche bleff der forre wred,
drab anden dagen kom aff haups kiör,
idem at hün och en gang gick skil
till en gaard heder Skölle. j forre
schibbrede. bad om herbergh. om natten
bleff hinde neglet. strax drab hün en
kom for den mand. wed nafsn
Laurids. Bleff strax wed. Christopher
Roppesöe, Berbell Gualle, och Jungeier
Schachsdad. betiend, att Peder Wiese
saauell som Laurids Skölle. miste forre
kiör.

Forre Jungeier sielff for rebben wed gick,
at haffue bedet om forschö: woldnöck,
och sich det iche. Dogh hün myligen
silfome det haffde benechtet,

Jndru lydeligenn skilsagde. forre pige
hindefs moder for rebben, at Thosen
Bispones. förde forre Jungeier och hinder
son Giert. offr Gardswigen: da flöed
en skredöche paa fisren, da sagde
Thosen det will jeg haffue, skil en lünd

1633-1634
Folke 270.

3/7. 1633

Ingeger Mogensdatter

vonder min boed, Giert sagde ieg vil
haffue det. och den natt der effter. bleff
hand jldt siug, och anden dagen maals
och siden gick bon fo hannen i kircken,
da der him hørde hvor det var med
Thosten, da bad him Gud om at hand
maatte hørche op som en stoch.

Papnis Pise, Erich Dulle, och Laurids
Gröngh, vidnids ved højste boger eed.
det for^{re} Thosten Oipnefs haffue blaget
for demen, at hand förde forch^{ne}:
Ingeger och hindis søn Giert offuer
Linden, och fant paa søen en liden
fure skech som hand vilde haffue
Skil en lund vnder hans boed, saa
higge Giert skou gange paa stoken.
Da sagde Thosten skil hannen, siden
du icke stille i boden, da schall ieg
dippe dig i søen, bleff saa den natt
jldt siug och om morgenen maatte
lofs och for bisbit, reff och sled bele-
deme i sonder. om sig, sich saa sterche
rier at fire mand maatte holde
hannen i sengen, var malets^{re} otte
dage, och siug it aar., och at hand
fuldfart beschylte hindt at haffue
hannen den schade och smerte paa-
fört med skoldom och diuffuelens künst,
och var demen i sandhed wickerligt,
at for^{re} Thosten haffde lige saadan

singdomb som forsket! daar, och gick
nogle gange bøn for hammen i kircken.

8/4. 1653

Ingeniør Mogensdatter

Erich Dale vandt at hant hørde Ingeniør
Mogensdatter war hos s: her Pasmus,
fordom sogenprest, i Thorsdady prestegield,
ved prestegaarden, och war begierendits
affløsning, och schriffte maalt, aff hammen
for sin forselse i Lijermaal. da svarde
s: her Pasmus, ja gjerne, men ieg
maa liksom forhøre, hvorledis det
onde rögle sig akndsaa, som gaar om
dig paa bygden, at du loffuer folck
ondt, och det wedersaris demem, hvor
wed him rörd, och strax der effter
bleff presten sing och döde. och haffde
saa misstancke blid hinder i hants
sidste blid. Him ved gick for retten,
at him war hofs forde prest. och i
gaarden som rörd ehr.:

Lauridby och Madby Gröningh prøuffuede
at der s: her Peder. hörde at him war
paa oncke gaard hos hammen, gick
hant blid Gröning blid hinder, och
fant hinder sidendits i stüffuen, och
slogh blid hinder och sagde, sider du
her din skoldieffuel, jeg haffuer hört
rige, at du haffuer loffuet at ieg icke
schall bliffue prest i sturj aar her effter.
Kilched och skede.

4/1. 1653

Ydermere, vidnit for^{de} store mænd. at fordy
 Masby Grøning sagde her Peder aff, at han
 var paa Grøning, strax fick hans datter
 barn en v. gedrianlig siigdom, opbillede
 bleff giell, vand och blod sproche
 igjennem hans lemmer och noget der
 effter døde. j.

Ingeger Mogensdatter

Rasmus Pise och Erich Dalle vunde at
 prestens medhjelpere Gunder Wigningsdod,
 och Joen Hasland. Sagde for demen
 i her Benbis stue, at en giinde ved
 nafu Johanne, at hindep mand en
 gang straffede forschj^{de} Ingeger for det
 onde leffrit han forde med en echte-
 mand, da sagde han huse kommer
 det dig ved. der schalt du eller dine
 faa scham for. jnden faa dage. Strax
 der effter opbillede deris datters hoffuidd,
 och ansichts, och hoffuedet stod schach
 paa hinder. paa it halff aars skind,

Antonius Wised vidnede. at hans giinde
 Kari, en gang sagde skil Ingeger
 der han begierede hups. sich iche. mens
 sagde Selviorn haffe forbidet mig at
 laane dig hups, samme natt bleff
 en ton siig for hannem, och all hans
 armarch, brolede och bleff som det haffe
 verit forbidit. hven kunde iche doe;
 mens maatte fore den paa soen, slog

34. 1653

den skrej slag med en økse, slap den paa
søen. Kunde icke junda døde.

Bertell Gualle vittner at det er saa j
sandhed som forsk^{te}: s. 270. p.

Ingeger Mogensdatter

Madby Grøning fremkom och proffuede,
med høyeste eed. at hand och hans
grande lidet for her Tider døde. soede en
dag wd paa søen da kom der en
vind och søe, och slog dem wd baade
aff baaden, saa de war nar drückitt,
och war det stille baade for och efter,
och den tid war hün ved paa
hammen, och haffde skilforn forgjordt
hans barn, och haffuer siden hafft
nifstanche skil hinder der fore,

Christopher Roffsette, leensmand j Schore
schibbred, Bertell Gualle, Jngemud
Selskabsad och Christoffer Wnig, proffuede
wed høyeste boger eed. at alle efftersk^{te}:
haffuer aff demnem verit begierendips.
dierifs sandfordig vittne at frembere,
paa Kepsbye ting emod Ingeger
Mogens datter. p.

Först haffuer Anders Lindöen bekjendt
och proffuit paa hans gündefts weigne,
det forsk^{te} Ingeger for nogen tid siden

1/4. 1653

Ingenjör Magnusdotters

haffuer loffuit för^{re} Anders sin giinde ondt.
för him icke wille gifue Ingenjör saa
meget som him wille haffue och him det
strax wederfarit ehr. saa him laa wed
sengen aar och daig. Detz emelium
gick Anders thil Ingenjör och bad him
at him wille flye hans giinde bedre
igien, da siarede Ingenjör at him wille
komme och hielpe him, hülle him
och saa gjorde. Saa maatte Anders strax
gaa bort, och gifue him it blaeschiock
för sin omsagh som war hans giinde.
Biekiende at him sich schickel dogh
him schammelig thilforn det beröcket.

För det andet proffuede, Opmind Birckeland,
at för^{re} Ingenjör, loffuit hans giinde
ondt som him och saa sich och him
jndru påa denne daig haffu sin
singdon och schribelig aff det samme,
saa him er saer offuer all hinde
krop,

För det tredje biekiende Birckes Thied
att offe forsk^{re} Ingenjör loffuit hinde
drenge ondt, sauell som hinde sielffuer
och samme ondt kom påa hinde giugh,
saa at thoi aff hinde biör döde
strax, och andre thoi laa för döden,
den enne war med ball, och den anden
juddel, saa sende Bircke bid, effter

sætte 270.

24. 1653

ungegier. at him vilde flye de shoe bis
bedre igien som juda war i lifue, da
war den kon som war med ball for
omeget sprengt, saa den iske kunde
hjelpe, medens den anden flyet him
strax bedre,

ungegier nogenadde

For det fjerde spürde lensmanden for
Christopher Poffsbøe, meenige almen slik
paa Schore kirchegaard, saa anange som
hinde hinder. om der war nogen som
haffde hinder noget at beschylde, heller
och om de viske at him haffde giort
ondt paa nogen, da swarede almen,
at det war demem i Guds sandhed
wiskerligt, at forne ungegier haffde loffind
folch och giuegh ondt. och det demem
wederfarit ehr. Och alle folch i Schore
sogen giffuer hinder it ondt ryckes.

Christoffer Poffsbøe, Papsmids Bøe,
Berell Gualle Olle Sochessad. Ingemind
Sochessad, Christoffer Wedøen, Johans
Nödeland, Amsonius Wised, Peder
Tholleffsen, Johans Känge, Laurids Gröningh
Brieh Dalle. Olle Känge. Ingebred
Thorffnessad, Claus ibm. och Madby
Gröning; alle i Schore och Ängvælsnes
Schibbed, boendigs, de wunde at siden
hindes mand lös i fra hinde. som chr.
hen ved en sexken aar, da haffuer

partikel 270

4/4.1633

hinder stander ondt røchte paa, for
spøgery og skroldomb. saa hies mand
haffuer frøchtet for hinder vrede.

Ingeger Mogensdatter

Diffe forskede mend vunde och at hien
var i misstande offuer bygden, for
hinder egen søn Giert, at hand schulle
haffue søgt sengh med hinder, och
hafft legemlig omgiengelse med hinder &:

Efter forberørte lejlighed, nemlig hinder
egen skændte børns. frjvillig. bekiendelse,
saa och hinder egen wedgang, at haffue
kindet leffe for see, och der fore ladet
sig løme, sampt prøuff och vittnig:
bænd, som her for redder mi ført ehr.
salle føre Seierum Hiellpen paa
højbenste kon: ma: veigne i alle rette,
om fødte Ingeger Mogensdatter. jo
haffuer forbrødt hinder lifff, och bør
at straffis, med baall och brand,
och hinder goddy. boe land och løpsere
sil kon: may: at vere forfalden i hior
det findes eller opspørges kand, och der paa
endelig domb begierendes &:

Da efter skiltalle gienstær, och den
sags lejlighed efter voris löngmands,
hoffsidende, raadførsell, ehr for redder
afsaagt, at effterdi hinder egen skændte
børn, som ehr hinder egen bør och blod,

8/7. 1633

hinder poasichter adschielliche skroldombs
kaanter, at mechtig verre, och at haffuer
bedreffuit, som hün sielff en deell, be-
kinds och wedgaar, at kand. helbrede och
lepe for fee, och jnd ochsaa ladet sig
løne der fore. skill med forförs kindes
egen wonge børn, fra gud och sil dielffuels
konster. jnd ochsaa bedreffuit horerij
i kindes echtschab. Deruist

och hinder jndochsaa adschelig offuer
berist. at hün haffuer loffuit folch
ondt, och det er hendis dennem,
saa en huer som hinder haffe om
gangen. haffuer frychtet sig for schade
loffuer winditbyrd lydelse, da haffuer
hün for giort och forbrött kindes liff,
och bor at straffis med baall och
brand och kindes goedty och boes lod,
at were forfalden til kon: ma: effter
at lönlig schyld och giold wdlagt
wordt: huer det findes eller opsperges
kand deddy skil winditbyrd, wnder
wris ziguester. s.

actum hæsbye, die vt supra L.

Rapannis Anderpsön
Eigenn haand ppp

"Jugger Mogensdatters
dom. anno 1633."

54.

27/
7. 1633

Jhm:

Ingegier Mogensdatter
Giert Christensen
Ragna Pedersdatter

Vi efferschreffne, Parnis Bøe, Anders
Sænge, Christopher Offrebøe, Johans
Hauge, Soder Johans ibm, och Günde
Wigningsdatter. alle i Aingvælsnes schibbrede
boende, gjør vittneligt, at effersom
Ingegier Mogensdatter och hinders
skinde børn, næffulig, Giert Christensen
och Ragna Pedersdatter, ehr her i
schibbrede paa grebber, for skoldoms
beschuldinger, och bedrøffter. for huelle
deris misgjerninger, och bedrøffter. de
skinde ere heden rebbide, som er for^{re}
Ingegier och Giert, meden hinders datter
Ragna, fordi hün war is uomdigt
barn der til ingen klagt offuer hinde
fantips. ehr löfs gifffen, der de andre
bleff reffbit, och halff for^{re} personer
ingen bropell hafft, meden paa
deris betberij i langsommelig skid,
onlöbet saa aldels jukket effter
dend, fantes enden i en eller ander
maad^{er}, dety til til vidnesgjörd

part 290.

24/4. 1633.

och sandbeddy bekræffelse. haffr wij woris
zignetter her paa throcht, actum Pöe.

den 27 july 23 1633.

juggerius Morsdaakt
my kinders thünde
böim angaende L "

Raffmans egen
Hanssen Pöe hand

[Faint, mostly illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Ingegier Mogensdatter
og
Giert Christensen
saamt
Ragna Pedersdatter

Kong. maytz. regenscab offver all Staffanger
lehene - - - - - fra philippi jacobi Daugh a:
1633. och till samme aars daugh a: 1634.

Hæbye skiberede.

Her paa blivende domme
och beindschab, at der
juddet giordt hæffe
veret efter denne

no: 54.

Pæksaabed paa Ingegier Mogensdatter
och hinders søn Giert Christensen
som ere bleffuen reffpit, for
shroldoms sag och bedrøffter,
hinder brendt och hannem aff higen,
for deris baast, emedler lid de
sadd fangen, som war wdj femben
dage, fra den 27 junij til den
12 jully. huer person, er
lithobbe,

penge ————— 2 1/2 dlr 1 q. 10 3/4

for denne at reffpe,

penge ————— 7 dlr.

Jdem hæffde indochsaa 1 liden datter
hede Ragna Pedersdatter, som moderens

och broderens schielmerij gjorde kienbar,
var ved 10 aar gammel, och bleff
fry, for hundes kost i bette: femten
dage,

penge ————— 1 dlr 12 17/3.

Summa Latris

penge ————— 12 1/2 dlr 3/3

Frøgeier Inogensdokka

^{og}
Gjert Christensen